

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

דבר תורה – שבת בראשית תשע"א

לין בלייכר

שבת שלום,

ראשית, אני רוצה להודות לכל חתני התורה וכלות בראשית על בחירתם בי ככלת בראשית השנה. אני גאה לחלוק את הכבוד עם יעקב הירש, ומעל לכל, אני מקווה להמשיך להיות ראוייה לו.

ובהזדמנות זו, התברכתי בכבוד נוסף והוא לשאת את דבר התורה היום. אתם בוודאי שמתם לב שבין הדברים שאני נוהגת לעשות בקהילה, ...דבר תורה אינו אחד מהם. כמה שאני נהנית לשמוע את דברי התורה של אנשים אחרים, אני לא מרגישה בטוחה מספיק כדי לעשות זאת בעצמי.

פרשת בראשית היא כנראה ה"פרס הגדול" של הדורשים: איזו פרשה זו! ובאיזה נושאים היא עוסקת! על כל אחד מהם אפשר היה לכתוב ספרים שלמים! אבל, אם תרשו לי, לא אפרש אותה בדרך המקובלת. מה שאעשה, אולי, הוא להשתמש בפרשה כבסיס בלבד להרהורים העולים בליבי, בפתח השנה החדשה.

אז לענייננו:

הנה הבסיס: פרשת בראשית מספרת על הבריאה: בריאת העולם והיצורים החיים בו, בריאת האדם ובריאת האישה, סיפור החטא הראשון, הסילוק מן הגן, וסיפור קין והבל. כבר בהרכב האנושי המצומצם שמככב ב"בראשית", צצות הבעיות הפונדמנטליות של האנושות, בעיות המעסיקות אותנו עד היום, והן:

- מהם החוקים והכללים שלפיהם ינהג האדם מול בוראו, מול הבריאה, מול הזולת (כאן: בן/בת זוג, אח, וכו'), מה היא מידת האחריות האישית שלו - או שלה-, מהו האיזון האפשרי - או לאו - בין יצריו ובין מצפוננו, איך יגיב במצב של פיתוי, של כעס, של קינאה, של רגשות אשם...
נחזור כעת על הנקודות האלה ונחשוב על הרלוונטיות שלהן לגבינו כחברים בקהילת מבקשי דרך: מה הם החוקים והכללים שלפיהם ינהג האדם

- 1. מול הבורא – לסוגיה הזאת, החשובה ביותר, ..אני אחזור מאוחר יותר, בסוף דבריי.

- 2. מה הם החוקים והכללים שלפיהם ינהג האדם: מול הבריאה: "הבריאה" - זאת אומרת: העולם בו אנחנו חיים, הסביבה, האוויר שאנו נושמים, הצמחייה שמסביבנו והטיפול בה, המסכנות האקולוגיות שנובעות מכך, וכו'. כיהודים, כשאנו קוראים את פרשת בראשית, השאלות האלה מחייבות אותנו. בקהילה, אנחנו כבר עוסקים באיסוף בקבוקים וסוללות למחזור, הפסקנו להשתמש בכוסות עשויות קלקר וגם ייבשנו את הדשא היפה כדי לחסוך במים.

השאלה: איך ינהג האדם מול הבריאה? מעוררת בי עוד מחשבות נוספות. ה' ברא את העולם, אך בחר באדם להיות שותפו למעשה הבריאה ולהשלים אותו. עד היום, עלינו להמשיך לברוא, לפתח, להמציא ולתקן את עולמנו. "אם אין אני לי מי לי": זוהי האחריות שלנו כבני אדם וכהודים. הקהילה גם היא הבריאה שלנו, ושוב, בריאה זהו מעשה מתמשך. אנחנו חייבים להמשיך לברוא, לפתח את קהילתנו כל הזמן, כולנו. זוהי האחריות של כל אחד מהחברים! השותפות הזאת בונה ויצירתית. קחו את הדוגמה שלי: עד שהתבקשתי להיות גבאית כדי להחליף את מאיר ריגבי ז"ל – אחת מתוך מלאי של 12 גבאים – זאת הייתה התוכנית המקורית! – הקשר שלי עם הקהילה היה רופף. אבל תוך כדי התפקיד, התקרבותי יותר, למדתי

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

את מהלך התפילות, למדתי גם להכיר את רוב החברים, והקהילה הפכה לחלק מרכזי של חיי. ובהזדמנות זאת, אני רוצה להודות לגבאים האחרים, לאתל, מיכאל ומשה, ומקווה שגם הם מפיקים רווח דומה מתיפקודם כגבאים.

3. מה הם החוקים והכללים שלפיהם ינהג האדם: **מול הזולת, ומה היא מידת האחריות האישית שלו?** בפרשת בראשית "הזולת" זה: האישה – בשביל האדם, האדם בשביל האישה, האח בשביל קין או הבל. בקריאת הטקסט, איך לא נהרהר במה היא הדרך הנכונה, הטובה, אולי גם הנוחה (?) שיש בחובתנו או ביכולתנו להתייחס ל"אחר"? איך נתמודד עם הרגשות הטבעיים והאנושיים שיש לנו כלפי הזולת, תחושות כמו משיכה או דחייה, הערכה או זלזול, אהבה או שנאה, חשש או אמון...

שאלת היחס שלנו עם הזולת, בין אם הוא חבר הקהילה או לאו, היא רלוונטית מאוד בשבילנו. אנו חייבים לפעול חברתית **בתוך** הקהילה, מול חברים הזקוקים לעזרה או לתמיכה, לפעמים אך רק למילה טובה בעת מצוקה. לשאלה: "איה אחיך?" אסור שתשובתנו תהיה: "האם שומר אחי אנכי?" חשוב שכל אחד מאיתנו, לפי יכולתו כמובן, יעסוק בפעילות שכזאת, יבקר חולים, ירים טלפון כדי לברך חבר אחר לרגל אירוע מיוחד בחייו, אפילו סתם יום הולדת... מחויבות כזאת תקרב אותנו אחד אל השני ותעודד תחושת ה-"קהילה" בינינו.

בצד השני, המושג "זולת" מתאר גם את האנשים **מבחוץ**, מתוך החברה בכללה. כך שאנו, כחברי קהילת מבקשי דרך, נדרשים לעסוק גם בפעילות חברתית כלפי חוץ. כשאנחנו עדים לכל מה שקורה בישראל היום, עלינו לשמוע בליבנו את שאלת ה' לאדם: "איכה?" וגם **לנו** אין רשות להתחבא בגן! אנחנו צריכים להתארגן ולצאת, לפעמים במחראה, ולפעמים אך בפעילות מעשית. אני מאמינה שגם העשייה הזאת ביחד תחזק אותנו מבפנים, תאחד אותנו ותגדיר אותנו כקהילה אקטיבית הנוקטת עמדה אידיאולוגית ומוסרית. פעילות כזאת תהווה בשבילינו מסגרת משמעותית וגם תמשוך אנשים אחרים המזדהים גם הם עם העמדות האלה.

4. פרשת בראשית מספרת גם על **בריאת האישה**. הפרשנות רבה על הימצאות של 2 סיפורים שונים של בריאת האישה והמסקנות, בין היתר, לגבי תפקידה ומקומה מול הגבר. זהו אחד הנושאים החשובים ביותר בשבילי: מהו מקומה ותפקידה של האישה היהודייה המודרנית בישראל היום? בקהילה, מקום זה מעורר תקווה וגאווה: תפקידנו חשוב, לעיתים אפילו דומיננטי מבחינת המספרים. נשים מכבדות בתפקידים ארגוניים ובפעילות ההתנדבותית. אצלנו, נשים דורשות, מתפקדות כשליחי ציבור וכבעלות קריאה, מתחלקות בכל התפקידים שווה בשווה עם הגברים.

ערבי ראש חודש לנשים אשר איריס הנהיגה מהווים מסגרת נהדרת לחקור בהם את זהותנו כנשים. בערבים האלה בעבר, שמענו סיפורים **מנשים על** נשים, למדנו יחד, כתבנו יחד תחינה וגם חיזקנו את היכרותנו אחת את השנייה. אני מזמינה את כל חברות הקהילה וגם חברותיהן להשתתף במפגשים הבאים. נוכל להמשיך ליזום ולהעמיק את החיפוש לאחר המשמעות של היותנו נשים יהודיות, לפי הבנתנו האישית ובעזרת טקסטים ויצירות אחרות, כל זה באווירה טובה, מסביב לשולחן עמוס במאכלים שהבאנו כדי להנעים לנו את הערב. (דרך אגב, ישנן מספר נשים שאינן חברות בקהילה אשר משתתפות במפגשים באופן סדיר).

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

5. ולבסוף אגע קצרות בנושא הראשון, אותו דחיתי עד כה, **הנושא של עמדת האדם מול הבורא**. עד היום, אני מתפעלת משם הקהילה: **מבקשי דרך**. כחברים בקהילה, איננו מקבלים את פשר יהדותנו באפן פאסיבי - אנחנו **מבקשים את הדרך**: הדרך לאמונה, הדרך לשיח אפשרי עם האלוהות, הדרך לתיקון עולם ולמעשים נכונים אינדיבידואליים וקולקטיביים. אנחנו **מבקשים את הדרך** בתוך הטקסטים הקדושים של עמנו וקודמינו.

וכשאנו באים לכאן כדי להתפלל - ... בואו נחפש את הדרך, איך להתחבר שוב למילים המסורתיות ו/או... ליצור מילים חדשות, קולות חדשים! מזה כמה שנים כבר, אנחנו נמצאים במשבר: מספר החברים המגיעים לתפילות פוחת כל הזמן. והתפילות שלנו גם אינן מושכות **קהל חדש!** למה? כיוון שתפילתנו היום הפכה להיות פאסיבית. היום, לרוב, אנו **מקשיבים, פאסיבית**, לאיריס. בעבר, לעומת זאת, רוב התפילה הייתה מנוהלת ומודרכת על ידי מתנדבים מבין חברי הקהילה. היום, המתנדבים מעטים מדי. יש רק כמה חברים שמתפקדים כשליחי ציבור, עושים את תפילת מוסף, קוראים בתורה ובהפטרה, ויש אלה שנותנים דברי תורה מדי פעם... אבל, איפה האחרים, מה **הם** עושים? התשובה היא שהם משתעממים, או הם פשוט לא מגיעים! למה? כי התפילה חוזרת על עצמה: **אותן המילים באותן המנגינות**, נשמעות על ידי **אותם האנשים**: תפילה כזאת לא נוגעת בליבם, היא אינה התפילה **שלהם!** אז אם תרשו לי, אני רוצה להציע שאולי, - מעכשיו, כל חבר בקהילה, ממש **כל אחד ואחת**, יידרש ליטול חלק אקטיבי בתפילה פעם ב... כמה חודשים או נגיד בחצי שנה: שכל אחד ישתתף אישית וכך יוכל למצוא את מקומו ואת קולו באולם בית הכנסת. ואז, אני מאמינה, התפילה תחזור להיות שייכת לכולם! וביחד, נשוחח עם ה', נודה לו....- איך אומר בועז שרעבי: "על כל מה שהוא ברא", נתווכח אתו על מה שאנו לא מבינים או קשה לנו לקבל, נתחנן לפניו, נבקש את רחמיו ואת עזרתו. אני בטוחה שמתוך תפילה אמיתית שכזו, נמצא פתאום את האמונה המחודשת ואת הדחף לעסוק גם בנושאים האחרים שעלו בפרשה.

לסיכום, אני קוראת לכולנו: בואו ניקח את עתיד הקהילה בידינו!
ובתחילת השנה החדשה, אני מאחלת להתלהבות מחודשת של כל חברי הקהילה, גם אלה שלא נמצאים כאן היום!